

Interpretacija lirske pjesme: Dobriša Cesarić, Oblak

Pročitajte pjesmu, potom slijedite navedene korake i analizirajte pjesmu. Svoju analizu zapišite u bilježnicu.

Oblak

U predvečerje, iznenada,
Ni od kog iz dubine gledan,
Pojavio se ponad grada
Oblak jedan.

Vjetar visine ga je njih
I on je stao da se žari,
Al oči sviju ljudi bjehu
Uprte u zemne stvari.

I svak je išo svojim putem,
Za vlašću, zlatom il za hljebom,
A on – krvareći ljepotu –
Svojim nebom.

I plovio je sve to više,
Ko da se kani dić do boga;
Vjetar visine ga je njih,
Vjetar visine raznio ga.

Dobriša Cesarić

Tema

Temu pjesme odredite jednom rečenicom: Pjesma govori o...

Motivi

Osnovni je motiv u pjesmi oblak. Pratite kako se taj motiv razvija iz strofe u strofu. U svakoj mu se strofi pridružuje još neki motiv, osjećaj, tako da svaka strofa produbljuje njegovo značenje. Motivi se udružuju u pjesničke slike. Pored izdvojenih motiva imenujte te slike (dajte im naziv, kao npr. izlazak sunca i sl.)

- 1. strofa – _____
- 2. strofa – _____
- 3. strofa – _____
- 4. strofa – _____

Slijed motiva, odnosno pjesničkih slika koje ste izdvojili čini **unutarnju kompoziciju** pjesme. Uočite kakav je intenzitet osjećaja. Pojačava li se ili smanjuje iz strofe u strofu?

U sljedećem koraku analize po jednom rečenicom izrazite značenje svake strofe (izdvojene motive, pjesničke slike i osjećaje povežite u misao).

Vanjska kompozicija pjesme

- Uočite grafičku strukturu pjesme: vrstu stihova, njihovu raspoređenost u strofe. Imenujte vrstu stihova i strofa.

Pjesnički jezik

Gradi se osobitim izborom riječi i stilskih izražajnih sredstava.

- Uočite i izdvojite sve riječi koje imaju preneseno značenje i odredite ga. O kojim se stilskim sredstvima radi?
- Na temelju analize opišite kakav je jezik ove pjesme.

Pjesnički ritam

U stvaranju ritma pjesme sudjeluju svi spomenuti elementi lirske pjesme: grafička struktura pjesme, raspored riječi unutar stihova, rima, izbor riječi, uporaba stilskih figura, prenošenje misli iz jednoga stiha u drugi.

- Pronađite opkoračenja i uočite njihov utjecaj na ritam, ali i na značenje pjesme.
- Jednom rečenicom opišite kakav je ritam pjesme. Zaključite koji su elementi strukture najviše odredili ritam ove pjesme.

Sinteza

- Imajući u vidu sve što ste otkrili analizom pjesme u koracima, pokušajte izraziti što je osnovna misao (ideja, poruka) ove pjesme. Tko je ustvari oblak? Kakva je njegova sudbina, čime je uvjetovana?
- Postoji li pjesma s kojom biste mogli usporediti pjesmu Oblak s obzirom na svoj odgovor na prethodno pitanje? Obrazložite ukratko.

Jedna moguća interpretacija

Pjesma govori o položaju izdvojenoga pojedinca (umjetnika, pjesnika) predstavljenoga motivom oblaka u svijetu koji ga okružuje i njegovoj tragičnoj sudbini.

Vanjska je kompozicija pjesme strofna. Čine je četiri katrena u kojima prevladavaju deveterci povezani isprekidanom rimom (abcb). Unutarnju kompoziciju pjesme čine četiri pjesničke slike kojima se u gradaciji razvija sudbina oblaka. Prva je pjesnička slika pojava oblaka na nebu iznad grada kojega nitko ne zamjećuje. U drugoj se pjesničkoj slici suprotstavljaju žarenje oblaka u nebeskim visinama i ljudi obuzeti zemnim (egzistencijalnim) problemima. Taj se sukob u trećoj pjesničkoj slici produbljuje: oblak krvari ljepotu i plovi svojim nebom, a ljude zaokupljaju moć, materijalne vrijednosti i preživljavanje. I dalje neprimijećen, oblak stremlje u visine, stremlje božanskomu i na kraju ga vjetar visine raznosi (vlastite ga težnje uništavaju).

Pjesnik koristi riječi u prenesenom značenju (oblak – umjetnik, vjetar visine – umjetnikovo nadahnuće i potreba za stvaranjem, nebo – izdvojenost i usamljenost, neprihvaćenost umjetnika, zemne stvari – materijalne vrijednosti, krvarenje ljepote – mukotrpnost umjetničkoga stvaranja; vjetar visine raznio ga – neprimijećenoga, neprihvaćenoga umjetnika uništile su vlastite težnje i nastojanja). Tako čitava pjesma zadobiva preneseno, alegorijsko značenje.

Isprekidana rima i opkoračenja sredstva su ostvarenja ritma, ali i pojačavanja značenja. Prvo opkoračenje (oblak jedan) naglašava izdvojenost oblaka (pojedinca), a drugo (svojim nebom) naglašava suprotnost između oblaka i ljudi, neizbježnost sudbine oblaka. Stilski sredstva utemeljena su na rasporedu riječi (inverzije, polisindetoni) što djeluje na pjesnički ritam, na ponavljanjima riječi (anafora), na prenesenom značenju riječi (metafora, simbol, epiteti, personifikacija) te na prenesenom značenju misli (kontrast, usporedba).

Lirska pjesma obraća se čitateljevu unutarnjem svijetu, osjećajima, budi asocijacije, izaziva doživljaje i ostvaruje se, zadobiva svoje puno značenje tek u njegovoj svijesti.